

Ročník: 95
číslo: 41
11. října 2015
Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL

Svět je tvůrčím Božím činem a naše planeta místem vykázaným člověku pro život. Byli jsme postaveni do světa a přírody, abychom je „obdělávali a střežili“ (Gn 2,15). Dostali jsme víc, než zasluhujeme, a máme víc, než potřebujeme...

Z dokumentu Slovo Církve československé husitské k sociální etice

Milí čtenáři, setkáváme se spolu u říjnového čísla, věnovaného přírodě a ekologii. Neboli, a to bych ráda zdůraznila, nauce o tom, jak vyléčit Zemi z katastrofálních důsledků pohodlí jednoho z jejích obyvatel - člověka.

Je mnoho důkazů a poznatků svědčících pro tvrzení, že nás matička Země začíná mít „plné zuby“, a tak se logicky nabízí varianta, že se nás v poměrně dohledné době bude chtít zbavit. Neboť v přírodě je dříve nebo později odstraněno to, co je celku nevyhovující, jeho harmonii škodící či patologické. V tomto případě je to nezodpovědné a pohodlné chování člověka.

Ano, milí čtenáři, je to pohodlí vaše i mé, pohodlí nás všech, které přivedlo Zemi tam, kde se dnes nachází. Na rozcestí, na kterém se rozhoduje, zdali Země, taková, jakou ji známe, příznivá pro život a hojností darů svých životu svědčící, zůstane zachována i dalším generacím, které přijdou po nás. Anebo jestli je čekají války o vodu, boj s neznámými nemocemi a hromadné exody čítající miliony hladových, nemocných a vysílených.

Rozhodnutí máme v rukou všichni, každý z nás. Vím, nás se to ještě netýká a asi ani našich dětí... my přežijeme... ale děti našich dětí by už přežít nemusely. Myslete na to.

Na to, že „My jsme ti, na které jsme čekali.“ **KB**

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Účast CČSH na Polabském knižním veletrhu

Dne 4. září se na výstavišti v Lysé nad Labem konal dvanáctý ročník Polabského knižního veletrhu, kde se návštěvníkům představilo hned několik knižních nakladatelství, dále knihkupci, tiskárny i knižní distributoři. Expozici vystavovatelů doplňoval bohatý doprovodný program, autogramiády, besedy, veřejná čtení, výstavy i programy pro děti. Jedné části programu pro mládež se zhostil bratr patriarcha Tomáš Butta. Přijal nabídku přednášet žákům o životě a díle Mistra Jana Husa. Přednáška se setkala se zájmem a zúčastnila se jí řada žáků 7. - 9. tříd, středoškoláků a dalších účastníků. Tímto děkujeme za laskavou účast br. patriarchy a za viditelnou stopu, kterou na tomto veletrhu zanechal.

Maja Murínová

Svěcení v Brně

V sobotu 19. září jsme prožili slavnostní událost ve Sboru Páně v Brně-Řečkovících. Sestry Ivana Krejčí a Šárka Chytilová přijaly z rukou bratra biskupa Juraje Dovaly a spolusvětitelů svátost kněžského svěcení.

Naším sestřím vyprošujeme v jejich duchovní službě Boží milost a požehnání.

Kancelář diecézní rady

Výročí v Lipníku nad Bečvou

Dne 5. září se konala děkonná bohoslužba u příležitosti 65. výročí Sboru Knížete míru v Lipníku nad Bečvou, kterou vedl bratr patriarcha Tomáš Butta společně s bratrem vikářem Jaroslavem Krivánkem a sestrou farářkou Alenou Milovou. Shromáždění pozdravili pan starosta Miloslav Přikryl a další hosté.

Sbor byl přebudován z bývalé židovské gotické synagogy, která je nejstarší synagogou na Moravě a druhou nejstarší v České republice.

lice. Budova, renovovaná za pomoci města, slouží k církevním shromážděním a kulturním akcím. **Oldřich Nováček**

Šachy v Brně

V září byl před Klubem Suterén (v NO Brno-Židenice) instalován šachový stůl se židlemi (z betonu). Instalace bude v blízké době sloužit komukoliv, kdo si bude chtít zahrát šachy cestou z práce, s dětmi ze školky... Díky lidem z projektu „Šachy v ulicích“ a MČ Brno-Židenice, která nám uhradí náklady na dopravu a pořízení, prostor před kostelem ožil. Snad brzy získá novou funkčnost i to další.

V blízké době se chystáme zcela zásadně změnit i vnější ráz zelených ploch okolo kostela tak, aby vše působilo upraveně.

Hana Moualla

NAD PÍSMEM

Na ničem nelpět Mk 10,17-31

„Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“
(...) „Jdi, prodej všechno, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mě.“ On po těch slovech svěsil hlavu a smutný odešel, neboť měl mnoho majetku.

Mk 10,17-22

Být bohatý, mít dostatek peněz – to je sen téměř každého člověka. Dokonce ve Starém zákoně bylo bohatství pokládáno za Boží dar, požehnání. A teď čteme slova o škodlivosti majetku a bohatství a možná nám přijde, že se nás ta slova netýkají, že jsou určena jen pro ty, co mají na účtech miliony z nekalých obchodů, drahá auta a vily u moře. Pro ty, co podle proroka Amose mají skvělé vinice, domy z kamene, pro ty, kteří se vyhýbají placení daní, berou úplatky, odstrkují ubožáky a podplácejí soudce.

Možná je to proto, že sami sebe vnímáme jako ty odstrkované ubožáky, co musejí platit velké daně a jsou v podstatě chudí... a zbožní... a většinou i poctiví... Jenže chyba lávky. Tato představa se nám zborbí ve chvíli, kdy si pozorně přečteme celou pasáž Markova evangelia 10,17-31. Nejde tu o to, že člověk je bohatý, ale že je závislý na svém bohatství. Přitom vůbec nezáleží na tom, o jak veliké bohatství jde. Jak se stane, že je člověk ke svému majetku tak připoután? Také dostáváte do schránky reklamní letáky se slevami? Aní si nemusíme zapnout televizi, aby nás dostihla mediální masáž tohoto světa. Díky ní jsme už odmala naučení věřit, že nebudeme šťastní bez jistých věcí.

Proč si nekoupit plazmovou televizi, když ji zrovna mají ve slevě? Nevadí, že už doma televizi mám. Starou vyhodím, novou pořídím... Proč si nezařadit rychlou půjčku, když chci jet na parádní dovolenou, však to pak nějak splatím...

Proč si nepostavit pěkný dům, když to pak mohu splácet 30 let. To už se nějak zařídí...

Svět nás učí, že bez peněz, majetku, úspěchu, uznání nebudeme šťastní. Proto se lidé v televizních reklamách tolik usmívají, aby nám ukázali, že když si pořídí nové auto, léky, bazén, mobil, jogurt, kuchyňskou linku a dětem kinder mléčný řez, že teprve potom jsou opravdu šťastní. Jak nekonečný by byl seznam věcí, na kterých jsme závislí. Jsme vězni tohoto pozemského světa, vězni svých vlastních závislostí na hmatatelných věcech.

A tak místo poklidného (zdánlivě nudného) uspokojujícího života jsme odsouzeni k životu plnému úzkosti, obav, nejistot, napětí, stresu, který léčíme dalším nakupováním a pořizováním dalších hmatatelných věcí. A tak žijeme své životy obtěžkáni různými závislostmi, břemeny a všemožně se snažíme být šťastní. Nejsmutnější na tom je, že je to jediný způsob, jaký jsme se pro dosažení štěstí naučili – způsob, který nás dělá vězněm. O tom je dnešní evangelijní čtení. Přitom se ale z mnohých věcí můžeme těšit, aniž bychom na nich byli závislí. Jen musíme pochopit, že jsme zde na

Ježíši Kriste, děkujeme ti za tvou lásku.
Děkujeme, že nás provázíš svým slovem
po spletitých cestách tohoto světa,
že nás učíš poznávat pravou cestu života.
Kéž jsme schopni ji následovat. Amen.

DVACÁTÁ NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku,
vyslyš můj hlas!

ŽALM 130, 1-2a

První čtení: Ámos 5,6-7.10-15

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VI):

2. Abychom pro svou pozemskou vlast hojně duchovní dary vyprošovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom bloudících a hledajících se ujímali a k pravdě je přiváděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku, Hospodine, vlož do našich srdcí dar víry, abychom opustili vše, co zůstalo za námi, a hledali to, co leží před námi. Ved' nás i nadále po cestě tvých přikázání! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Židům 4,12-16

Evangelium: Marek 10,17-31

Verše k obětování: Žalm 133,1-2

Verš k požehnání: Matouš 5,3

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, skrze svátosti křtu a večeře Páně si nás povoláváš ke sjednocení s tebou. Když jsi nám dal okusit z darů chleba a kalicha, dej, ať zůstáváme zakotveni ve tvé nové smlouvě! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 84, 87, 100, 140, 172, 182, 290, 308, 313

zemi skutečně jen hosty, že jsme jen správci stvoření, které nám Bůh kdysi svěřil. Přicházíme na svět nazí a stejně tak z něj odcházíme. Nic tu není naše.

V evangeliu už se nedočteme, jak to nakonec dopadlo s tím bohatým mužem. Ale my teď už možná chápeme, že nemohl vstoupit do Božího království (poznat tu radost Boží blízkosti) ne proto, že by byl bohatý, ale proto, že byl tolik závislý na tom, co má, a raději zůstal slepý, zaslepený.

Boží slovo je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku a rozsučuje touhy i myšlenky srdce. Žádná bytost před ním není bezpečná. Bůh, před kterým se jednou budeme ze všeho zodpovídat, vidí vše takové, jaké to ve skutečnosti je. Kéž i my jsme schopni vidět svět skutečnými očima. Kéž jsme schopni přiznat se ke svým slabostem. Kéž nejsme těmi, o kterých před více jak dvěma a půl tisíci lety psal prorok Amos: „Nenávidíte ty, kteří vynášejí spravedlivé soudy, a těmi, kdo mluví pravdu, opovrhujete. Svými daněmi a úroky nelidsky vydíráte chudé a nemajetné. Proto, třebaže jste si vystavěli přepychové kamenné vily, nebudete v nich bydlet. Pamatuji si totiž více než dobře vaše nespočetné zločiny a nepravosti. Utlačujete spravedlivé, berete úplatky a chudým upíráte jejich práva. Ten, komu ještě zůstala alespoň trochu prozíravosti, raději mlčí a zůstává stranou. Usilujte o dobro, a nikoliv o zlo. Potom budete žít a Hospodín, Bůh celého vesmíru, bude s vámi.“ **Lenka Selčanová**

Bůh ekolog

Starý opat vysvětloval novicům, jak důležité je sázet stromy, květiny a pěstovat zeleň. Mnohé z nich to nudilo. Spíš chtěli poslouchat duchovní poučení a slova o víře. Opat si toho všiml a pověděl jim: „Bůh je milovník přírody. Vždyť se na to podívejte, do jakých barev ji odívá. Kolik času a energie ho stálo dát přírodě svobodu, krásu, vůni a hravost.

Šest dní se s ní mořil. Víte, co to je šest Božích dní? Bůh je ekologicky smýšlejší a přírodou se rád kochá, věřte mi. Sázejte květiny, milujte stromy, dobrořečte ptákům, větru, slunci a hvězdám a Pán se usměje, protože uvidí, že jste ho pochopili.“

Z knihy Juraje Jordána Dovaly
„Pankáč v kostele“

Přemysl Pitter o přírodě

Lidé obírající se otázkami náboženskými přehlížejí za často a nechápou, že otázky náboženské úzce souvisejí s otázkami životospřávy a že náboženství má určovat nejen náš poměr k Bohu a lidem, ale i k přírodě a světu zvířecímu.

Všichni velicí myslitelé náboženství byli si plně vědomi těchto vztahů a mnozí z nich postavili příkazy o lásce k přírodě a všemu tvorstvu na přední místo svých nauk.

Nejvýrazněji v tom směru mluví veliký Buddha, který jako první příkazání prohláší: „*Nebudeš zabíjeti a pln ohledů budeš ke každé bytosti živoucí, ať lidské, zvířecí i rostlinné. I nebudeš ničeho ničiti nerovně.*“

To je jasný, nesporný výrok, který nemůže být jinak vykládán a je vznešeným výrazem všeobjímající lásky Boží, která nezná hranic a nečiní rozdílů.

Zcela v tomto duchu mluví i veliký moderní apoštol Mahatma Gandhi: „*Moje vlastenectví je širé jako vesmír. Ono objímá i zvířectvo a všechny národy země.*“

Také mezi náboženskými velikány křesťanskými nalézáme množství postav, jejichž láska, vyvěrající z lásky Kristovy, snoubí se s celým světem, s celou přírodou. Zvláště dojemný, vroucí je vztah k přírodě u Františka z Assisi, „Božího chudáčka“, který každého, i toho nejposlednějšího tvorečka zahrnuje láskou a nazývá svým bratrem. Mezi mysliteli náboženskými naší doby našli bychom pak velmi mnohé, jejichž úzký, láskyplný poměr k přírodě vyvěrá přímo z jejich citění náboženského, jako

je tomu jmenovitě u našeho velikého slovanského proroka Lva N. Tolstého...

Ptejme se: Kdo prokazoval ode dávna a prokazuje stále největší beznárodné služby a milosrdenství člověku? Od prvních chvil života na této zemské hroudě odkázán byl člověk na pomoc zvířete. Zvíře skýtalo mu potravu, oděv, svou sílu a vydatnou pomoc v práci. Zvíře bylo a jest člověka nepostradatelným druhem. Díváme se na zoraná pole, na lány vlnící se obilí, obdivujeme malebné vesničky a velebíme výstavnost měst, žaseme nad vymoženostmi stavební techniky. Myslíme přitom na píli hospodářovu, na dovednost a vynalézavost lidskou, na odvážný důmysl stavitelův. V méně již případech pomýšlíme též na mohlavé ruce dělníkovy, na jeho námahu, na jeho podíl. Ale naprosto již nemyslíme na to, že nebylo by ničeho z toho, co nazýváme svou civilizací, kdyby nebylo toho nejtrpělivějšího, nejvydatnějšího a při tom nejskromnějšího činitele v lidském díle – zvířete.

Kdo pomáhá v práci rolníkově, kdo oživuje naše lesy a háje? Kdo ochraňuje náš majetek? Kdo tahá a vláčí trpělivě nejtěžší břemena? Kdo zápasí s člověkem o lepší bytí, stará se o jeho obživu i obveselení? Kdo stává se člověku i zachráncem života a nejnějším přítelem v nemoci, stáří a opuštěnosti?..

Žel, člověk uzavřel své smysly krásám přírody, neumí naslouchati tajemným ševlům, jimiž příroda se modlí k svému Tvůrci. Smysly své omamuje a otupuje

ničivými, protipřírodními „požitky“, své nitro otevírá hřmotu světa zevnějšího. Les je mu skladištěm dřevního materiálu, spád vody sleduje s tužkou v ruce a skaliny a romantická zákoutí jsou překážkou jeho dopravním plánům. Jak ubohý, jak strašně chudý je ten dnešní člověk i se vším bohatstvím svých bank, továren a paláců ... Jdi, pyšný člověče, jdi ke zvířeti a uč se od něho! Pak nebudeš své zvrhlé činy nazývat jménem svého ušlechtilého spolutvora, ale v úctě a v obdivu skloníš své čelo před projevem božství, které v sobě tají i ta zvířecí duše!

Člověk uzavřel se přírodě, příroda uzavřela se jemu. Stala se mu mlčenlivou sfingou. Není mu chrámem, kde by se sblížoval s Bohem a čerpal osvěžení a nadšení pro další zápasy a úsilí k vyšším metám, není mu školou, kde by se učil poznávat zákony božské harmonie a moudrosti a které by pak vtěloval i do života společenského. Domnívá se, že zvířata mluví jen v bajkách a pohádkách, nerozumí jejich řeči a nazývá zvíře „němou tvář“. A přece ta němá tvář poučila by jej o tak mnohém, poradila by mu, co a jak by měl činiti, aby sobě i druhým život zradostnil. Místo toho hledí člověk na přírodu jako na svého „obchodního přítele“, s kterým možno vyjednávat, možno jej oklamat, využít, sobě podrobit. Příroda nedá se však dlouho znásilňovat. Svým zasahováním působí člověk porušení přírodní rovnováhy, které se krutě mstí na něm samotném. Člověk svou civilizační, svým nepřirozeným a protipřírodním způsobem životospřávy připravuje si vlastní zkázu, svůj úpadek.

(Z knihy statí MUDr. Ctibora Bezděka a Přemysla Pittera „*Vegetarism pro a proti*“ - „*Náš poměr k přírodě s hlediska náboženského a sociálního*“ - „*Ježíš a vegetarismus*“; *Hnutí pro křesťanský komunismus, Praha 1928*)

Spokorou vůči Dobru, Pravdě a Kráse

Od počátku stvoření vedl lidstvo úžas nad tajemstvím a stvořením světa i člověka ke snaze to nevyslovitelné a přesahující tajemství vyjádřit. Křesťan se ve svém postoji Božích věcí nezmocňuje proto, aby jim panoval, ale aby jim sloužil. S pokorou vůči Dobru, Pravdě a Kráse, jež jsou Božím atributem, klade křesťan otázky a hledá odpovědi. Skrze umění zobrazuje lidský život i svět jako skutečnost korespondující s nebem. Opravdová kultura

(a umění) nezraňuje Boha, neestetizuje zlo, nebanalizuje utrpení ani smrt, ale otevírá naději. Smyslem kultury i umění je přimět člověka uvědomit si důsledky svých činů.

Z dokumentu Slovo Církve československé husitské k sociální etice (pracovní text předlohy sociálně-etického výboru připravovaný v rámci VIII. sněmu církve)

Hymnus na hmotu

Buď požeňnána, drsná hmoto, neplodný úhore, tvrdá skálo, jež ustupuješ jen násilí a nutíš nás pracovat, když chceme jíst. Buď požeňnána, nebezpečná hmoto, kruté moře, nezkratná vášni, která nás pohltíš, když tě nespoutáme. Buď požeňnána, mocná hmoto, neodolatelná evoluce, skutečnosti stále se rodící, jež v každé chvíli rozbíjíš naše rámce a nutíš nás hledat svoji pravdu stále dál. Buď požeňnána, univerzální hmoto, trvání bez hranic, étere bez břehů, trojí propasti hvězd, atomů a generací, jež stále překračuješ a rušíš naše těsné míry a zjevuješ nám rozměry Boží. Buď požeňnána, neproniknutelná hmoto, která se prostíráš mezi našimi dušemi a světem podstat a necháváš nás toužit proniknout nesešivanou rouškou fenoménů. Buď požeňnána, smrtelná hmoto, jež se v nás jednou rozložíš, a tak nás přinutíš vejít do srdce toho, co Jest. Bez tebe, hmoto, nebýt tvých útoků a toho, co nám bereš, bychom stagnovali, byli neteční, dětinští a nevěděli nic o tobě ani o Bohu, ani o sobě. Ty, která zraňuješ i ošetřuješ, vzdoruješ a zase se poddáváš, tvoříš a stavíš, spoutáváš a zase osvobozuješ, mízo našich duší, ruko Boží, tělo Kristovo, tobě, hmoto, žehnám. Žehnám ti, hmoto, a pozdravuji tě, ne v té zkomolené a znetvořené podobě, jak tě popisují velekněží vědy a kazatelé ctností, jako hromadu surových sil a nízkých sklónů, ale tak, jak ses mi objevila ve své úplnosti a ve své pravdě. Pozdravuji tě, nevyčerpatelná schopnosti být a proměňovat se, z níž klíčí vyvolená podstata. Pozdravuji tě, sílo všeobecného sblížení a sjednocení, která spojuje davy monád, jež se v tobě sbíhají na cestě Ducha. Pozdravuji tě, harmonický pramen duší, průzračný křišťálo, z něhož vzhází nový Jerusalems. Pozdravuji tě, božské prostředí, nabitě tvořivou silou, jako moře zmítané Duchem, jako hlína hnětená a oživovaná vtěleným Slovem. Lidé si často myslí, že poslouchají tvůj neodolatelný hlas, když se z lásky k tobě vrhají do vnější propasti sobeckých požitků. To je zmýlil falešný odlesk, nějaká ozvěna. Teď to vidím. Kdo tě chce dosáhnout, hmoto, musí začít ve styku se vším, co je zde a co se na zemi hýbe, a pak pociťovat, jak se mu pod rukama pozvolna vytrácí všechny jednotlivé podoby toho, co v nich drží, až se nakonec střetne s jedinou podstatou všeho pevného a sjednoceného. Kdo tě chce mít, musí tě subli-

movat v bolesti, když tě nejdřív s rozkoší objal do náručí. Vládneš, hmoto, v průzračných výšinách, kde si světci představují, že ti uniknou jako tělo tak průsvitné a čiré, že je k nerozeznání od ducha. Vynes mne tam vzhůru, hmoto – námahou rozloučení a smrti, vynes mne tam, kde bude konečně možné v čistotě obejmout

Vesmír.

Dole na poušti, kde už byl zase klid, někdo plakal: „můj Otče, můj Otče“. Jaký to byl šílený vítr, co ho odnesl. A na zemi zůstal ležet plášť.

Pierre Teilhard de Chardin

Vesmír a lidstvo; nakl. Vyšehrad 1990

Autor (1881 - 1955) byl duchovním, náboženským myslitelem, geologem a paleontologem. Je znám především pro svůj koncept vesmíru jako zacílené evoluce, směřující k bodu Omega. Ve svém hlavním díle „Vesmír a lidstvo“, jež mohlo vyjít až po jeho smrti, předkládá originální syntézu biblického podání stvoření a konce světa s vědou. Narodil se ve Francii na venkově. Od dětství jej přitahovala příroda, kameny a hmota, v níž cítil víc než jen

hmotnou rozlehlost. Vystudoval teologii a geologii a pracoval v paleontologickém oddělení přírodovědného musea v Paříži. Od r. 1914 sloužil čtyři roky na frontě jako nosič raněných; za statečnost dostal vysoká vyznamenání. Tři z jeho bratří za války padli. Z této doby pochází zajímavá korespondence o zážitcích z války a první eseje. Po válce, až do roku 1945, žil převážně v Číně, kde se podílel na objevu sinantropa - „člověka čínského“. Procestoval celou jihovýchodní Asii a vytvořil první geologickou mapu Číny.

TIP KE ZHLÉDNUTÍ

Ve stínu Měsíce

*V úryvcích z úspěšného britského dokumentárního filmu **IN THE SHADOW OF THE MOON** (Ve stínu Měsíce) hovoří muži, kteří jako jediní žijící lidé viděli Zemi z mimozemského tělesa. V dokumentu, který doporučujeme ke zhlédnutí, vyprávějí účastníci projektu Apollo svůj vlastní příběh a dělí se o své postřehy v souvislosti s tím, co výpravy na Měsíc znamenaly pro ně samotné a pro celé lidstvo. Rozhovory doplňují remastrované filmové záznamy NASA, z nichž většina nebyla dosud zveřejněna.*

• **Eugene Cernan**, Apollo 10 a 17: „Myslel jsem doslova, že stojím na pevnině někde ve vesmíru. Na pevnině, na kterou mě dostala věda a technika. Ale teď to, co jsem viděl, a ještě víc důležité bylo, co jsem v tom čase cítil. Na to věda a technika neměla odpověď. Doslova žádnou odpověď. Protože tam jsem byl a zde jsem teď... Zde jsem teď. Země, dynamická, omračující... A cítil jsem ten svět... že to musel být nějaký záměr, velmi logický. A bylo to velmi nádherné, aby se to stalo jen náhodou. Musel existovat někdo větší jak vy a větší jak já a čistě ze spirituálního hlediska, ne náboženského, musí existovat Stvořitel vesmíru, který stojí nad těmi náboženstvími, která jsme si sami vymysleli, aby řídila naše životy.“

• **Charles Duke**, Apollo 16: „Náš kamarád nás dovedl na studium Bible v tenisovém klubu. A po víkendu jsem řekl Ježíšovi, řekl jsem „Dávám ti můj život. A jestliže jsi skutečný, vstup do mého života.“ Věřím a budu... Měl jsem úžasný pocit klidu. Je to... je to těžko popsatelné. Bylo to tak dramatické, že jsme začali uveřejňovat náš příběh. Říkám: „Moje procházka po Měsíci trvala tři dny a bylo to velké dobrodružství, ale moje procházka s Bohem bude trvat věčně.““

• **Michael Collins**, Apollo 11: „Myslím, že když vykonáte něco, co je drasticky jiné, jako let na Měsíc, a vrátíte se zpět, každý vám říká, jaké je to důležité, jaké je to nádherné a jak důležité, důležité, důležité... Potom, když porovnáte velký počet věcí, které se vám zdály být důležité, už vám tak nepřípadají. A netvrdím, že jsem teď schopen žít život s větší vyrovnaností, protože jsem letěl k Měsíci, ale pokouším se. A možná, že některé z našich pozemských sporů se už nezdaří být tak důležité potom, co jste letěli na Měsíc, jak se zdály předtím.“

• **Jim Lovell**, Apollo 8 a 13: „Dozvěděli jsme se toho hodně o Měsíci, ale dozvěděli jsme se toho hodně hlavně o Zemi. Fakt, že jen

ze vzdálenosti Měsíce jste mohli zdvihnout palec a schovat za něj celou Zemi... Všechno, co jste kdy poznali... Vaše milované, vaši práci, všechny problémy na Zemi, všechno schované za vašim palcem. A jací jsme ve skutečnosti bezvýznamní. Ale jaké máme zároveň štěstí, že máme tuto planetu a jsme schopní si zde užívat svůj život mezi krásou Země samotné.“

• **David Scott**, Apollo 9 a 15: „Je to skutečně oáza a nestaráme se o ni příliš dobře. A myslím, že pozvednutí uvědomění si je skutečně příspěvek na záchranu Země, pokud chcete.“

• **John Young**, Apollo 10 a 16: „Země se velmi změnila od doby, kdy jsme začali létat s programem Gemini. Je tu mnoho věcí jako znečištění měst a můžete to vidět, když jste na orbitě. Můžete vidět velká města, každé z nich má vlastní unikátní atmosféru. Opravdu. Měli bychom se dívat na naše děti a naše vnoučata a být ustaraní?

Cena za galon benzínu... Víte, ve Spojených státech mají starosti kvůli třem dolarům za galon. Není to prostě odporné?“

• **Alan Bean**, Apollo 12: „Od té doby jsem si nestěžoval na počasí ani jedinkrát. Jsem rád, že máme počasí. Nestěžoval jsem si na dopravní provoz. Jsem rád, že jsem mezi lidmi. Jedna věc, kterou jsem udělal, když jsem se vrátil domů: Šel jsem do nákupního střediska a jen jsem se tak procházel. Koupil jsem si zmrzlinu nebo něco a pozoroval lidi, jak mě míjejí. A myslel jsem si: „Máme takové štěstí, že

tady jsme. Proč si lidé stěžují na Zemi? Vždyť zijeme v rajske zahradě!““

• **Michael Collins**, Apollo 11: „Když zavzpomínám, napadá mě jedno slovo, použil bych slovo „štěstí“. Cítím se být velmi šťastný. Víte, Neil Armstrong se narodil v roce 1930, Buzz Aldrin se narodil v roce 1930, Mike Collins se narodil v roce 1930. Takže – můžete mít ještě větší štěstí? Ocitli jsme se na tomto světě ve správný čas.“

• **Alan Bean**, Apollo 12: „Cítím se být pozeňnaný každý den. Neuběhne den, abych si nepomyslel: „Toto je skvělé, toto je nádherné.“ Někdo musel jít a vybrat si mě. To je tak skvělé!“

*Z britského dokumentárního filmu **In the Shadow of the Moon** (Ve stínu Měsíce); DOX Productions v asociaci s Passion Pictures pro Discovery Films, 2007, 100 min.*

Foto: Pohled na Zemi z Apolla 8; zdroj: Wikipedia, cr.: NASA

Želvička

3. část:

Sýkorka tedy byla šťastná a škola jí konečně bavila. Radost z toho měla i sýkorka i spolužáci, protože je už tolik nerušila svým věčným štěbetáním a neposedným poskakováním v lavici. Tedy alespoň většina z nich měla radost. Eliška si totiž brzy všimla, že malá želvička je v poslední době nějaká posmutnělá.

„Co tě trápí?“ zeptala se jí po vyučování, když ostatní žáci už ze třídy odběhli, odletěli nebo odešli.

„Když já jsem tak strašně pomalá,“ rozplakala se želvička. „Sýkorka vyletí ze třídy a hned je zase zpátky se splněným úkolem, a já se za tu dobu ani nedoplazím k tabuli. A to sedím v první lavici! Nebo třeba opice, klokaniče, zebra – všichni jsou tak úžasné rychlí!“ Želvičce se po tvářích kouřila jedna slza za druhou, že by s nimi mohla zalívat zahradku.

„Ach želvičko, rychlost přece není všechno!“ objala svou žačku Eliška. „Vždyť se podívej, jak jsou někdy neuvěřitelně zbrklí. Mají všechno sice rychle hotové, ale těch chyb, co nasekají! Jsou chvíle, kdy je lepší práci udělat radši pomalu, ale pořádně. Neboj se, jdi klidně domů, já už něco vymyslím, abych tě přesvědčila.“ Řekla Eliška, pohladila želvičku a poslala ji domů.

No jo, to se snadno řekne, přemýšlela vzápětí. Jak to ale udělat, aby želvička pochopila, že tím, že je pomalejší, není o nic horší? A pak jí napadlo, že bude se svými žáčky vyšívat. Hned následujícího dne přinesla do třídy potřebný materiál a vysvětlila dětem, co je jejich úkolem. „Do Vánoc je sice ještě času dost, ale chtěla bych, abychom letos maminkám a babičkám nějaký pěkný dárek vyrobili. Vyšijeme jim ubrousek. Tady si můžete vy-

brat vzoreček, bavlnky a dvejte se na mě, ukážu vám, jak se to dělá.“

Za chvíli se všichni pustili do vyšívání. Co myslíte, jak to dopadlo? Většina dětí byla za pár dní hotová. Kvůli spěchu a netrpělivosti však měly každý stah jiný, výšivku samy uzlík a často ani nebylo poznat, o jaký vzor se pokoušely. Zato želvička vyšívala pomalu, pečlivě a vytrvale. Do poloviny prou sice stihla vyrobít nádherný ubrousek, nejhezčí z celé třídy. Když ho všichni u-přímně obdivovali, přestala se konečně trápit tím, že je moc pomalá.

Jana Krajčířiková

Nakreslila: Eliška Zapřová, 6 let

bloudátka (Gn 32,16). Jak Ezaú uviděl malá zvířátka, pomalu ho přecházel vztek. Pak uviděl stádo osilků. A zase uslyšel: „To je dar pro tebe od Jákobá.“

Jákob byl chytrý. Poslal svému bratru dárek v podobě mnoha zvířátek. Chtěl si tak svého bratra usmířit. Co byste dali tomu, koho byste si chtěli usmířit? V knize Příslouví slyšíme tuto moudrou větu: „Dar otvírá člověku dveře“ (Př 18,16). Dar otevřel i dveře srdce rozlobeného Ezaúa.

Setkání a smíření

Nakonec spatřil

Ezaú svého bratra Jákobá. Nebyl to už žádný mladík. Zestárnul. Byl unavený. Co všechno musel za tu dobu prožít! Ezaú zestár-

nul. Místo hněvu najednou pocítil Ezaú k Jákobovi bratrskou lásku. Bylo ho ho líto. Navzájem se objali. Jákob řekl Ezaúovi: „Přijmi z mého požehnáni. Nechci ho mít jen pro sebe. Vezmi si všechna ta zvířata jako dar.“ Bratři se nakonec usmířili a jejich velké nepřátelství skončilo. Ale pak se každý z nich vydal svou cestou. To proto, aby se za čas přece jen nepohádali. Smíření bratří způsobil sám Bůh. Ale zvířátka, která dal Jákob Ezaúovi jako dar, tomuto smíření jistě napomohla. Jaká to byla zvířata? O nich se zpívá v písničce ...

T. B.

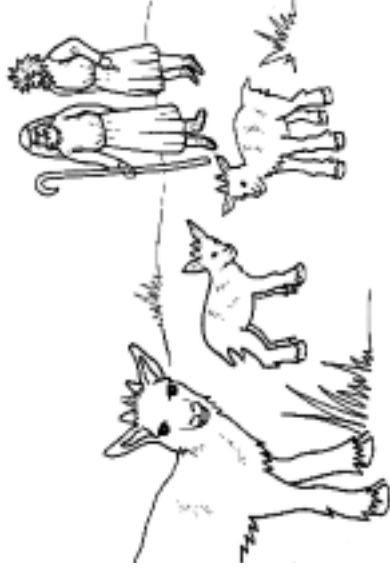
D smíření dvou nepřátelých bratrů

V Bibli se vypráví příběh o smíření dvou nepřátelých bratrů – Ezau a Jákoba (Gn 33,1-11). Jákob odcházel z domova jako poutník s holí (Gn 32,12) a vracel se po čase s početnou rodinou a s velkým množstvím služebníků. Měl také hodně zvířat – ovečky, kůzlatá, velbloudy a oslíky. A právě tato zvířata se stala velmi důležitá pro smíření Jákoba se svým bratrem Ezauem.

Jákobův veliký strach

Když se Jákob blížil k domovu, vyslal s obavami posly, aby oznámili bratrovi, že se vrací. Také měli zjistit, jaká je situace. Ezau se dozvěděl, že se jeho bratr vrací zpátky domů. Uplynulo mnoho let, co se oba bratři neviděli. Bylo to více než dvacet let. Přesto Ezau nezapomněl. Vzpomněl si, co mu všechno Jákob provedl. Jak ho připravil o prvorozenectví i o požehnaní. Hněv a nenávisť ho nepustily. Zavolal své bojovníky, aby byli v pohotovosti. Těch mužů bylo čtyři sta.

Poslové se vrátili k Jákobovi a oznamovali mu: „Jákobe, tvůj bratr má čtyři sta silných a dobře vyzbrojených mužů.“ Jákob dostal veliký strach. Nebál se jenom o sebe, ale také o svou rodinu. A zejména o děti, aby jim bojovníci neublížili.

Zvířata jako dar

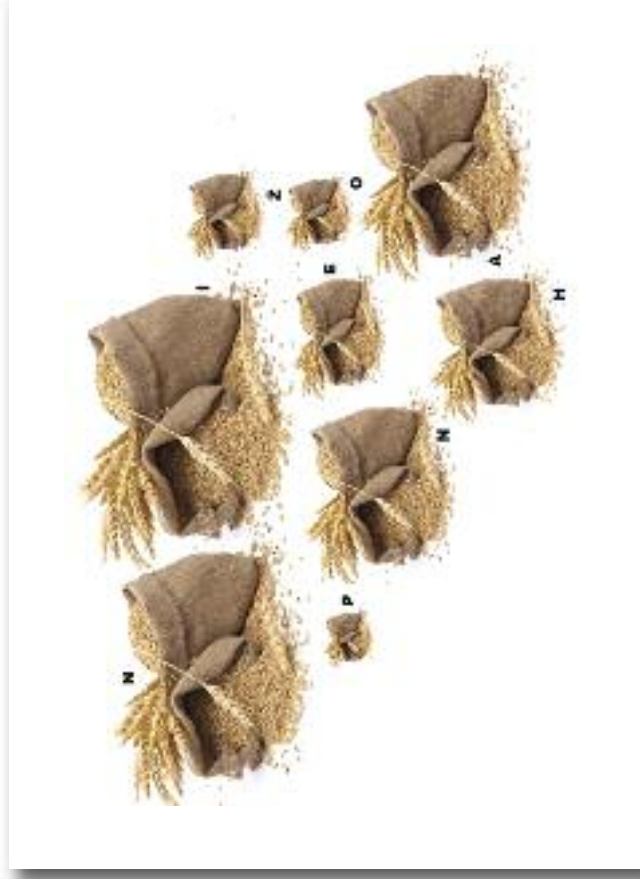
Jákob se modlil a prosil, aby ho Bůh uchránil před hněvem jeho bratra. Všude bylo ticho, když se modlil. Jen zpozdválil se ozývala zvířata. Bučely ovce, mečely kozy, dupali velbloudi a oslíci dělali „í á“. A v tom dostal Jákob nápad. Řekl si: „Pokusím se bratra usmířit tím, že mu dám část svých zvířat.“ Rozdělil zvířata na malá stádečka, zvlášť kůzlatá, beránky, velbloudy i oslíky.

Ezau už rozčileně vyhlížel bratra, aby si s ním mohl vyřídit. Teď se konečně bude moci pomstít za to všechno, co mu udělal.

Jenomže místo bratra uviděl a uslyšel mečící kůzlatá. S nimi šel pastýř. Ezau se ho ptal: „Co to má znamenat?“ Pastýř odpověděl: „To ti posílá tvůj bratr Jákob jako

Soutěž o tři knihy

Tentokrát je naše soutěž velmi jednoduchá. Jako je každý rok úroda jiná – jednou menší, jindy větší, tak jsou i různé velké naše pytle s obilím. Seřadte je od nejmenšího k největšímu a z písmenek v jejich blízkosti vám vyjde tajemka. Tu nám spolu se svou adresou pošlete **do redakce nebo na e-mail jana.krajcirkova@ccsh.cz** nejpozději do konce listopadu a v prosincovém čísle otiskneme jména výherců knížek.

**Blahopřejeme výherkyním soutěže ze srpnového čísla
(tajemka: Hry v lese):**

Jana Rosenbergová z Nové Paky
Lenka Rybářová z Vysoké nad Labem
Pavla Richterová z Olomouce-Holic

O věrném psu Lumpíkovi

Žít na samotě bez psa, to kdysi nebylo a snad ani teď není myslitelné. Ne proto, že by se obyvatelé samoty báli, ale dobrý hlídač byl nejen spolehlivým strážcem domu, ale také upřímným a věrným společníkem. Vystřídalo se u nás na Kopani těch čtyřnohých společníků – chluپáčů – několik. Někteří, pro jejich všední vlastnosti, upadli brzy v zapomenutí jiní, jako Fricek a Lumpík, nikomu z paměti lidí kopaňských nevyznameli a nevyminí. Nebylo by správné nezapomenouti hlavně Lumpíka.

Byl to menší dlouhosrstý ovčáček kříženec. Jak se k nám dostal? Tatínek ho jednou přinesl odněkud z Hamrsk. Jméno si už přinesl a věrně ho charakterizovalo. Uměl už tehdy pěkně tancovat za svým ocasem a měl velice rád cukr. O něj často sám žádonil. Sedl si na zadní nohy, vzpřímil se, přední nohy pěkně sklonil, a když jsme mu dali na špičku čenichu kousek cukru a počítali do tří, v té chvíli vymrštil si na to „tří“ cukr do výšky a teprve potom ho chytil do tlamky. Byl našim věrným společníkem a opatrovníkem po řadu let. Když jsem ještě jezdil z Jičína na nedělní domů, a to zpravidla již pozdě večer, a na sílnici v Zádusí nebo u Rovínky zapisíkal, vždy mne poznal a přiběhl naproti. Po několika letech, když jsem se oženil a přijel s manželkou a dětmi Jiřím a Aničkou na návštěvu, hldal malíčkou Aničku v kočárku před domem a nehnul se od ní, až když zavrněla nebo zaplakala. Tu nahlédl do kočárku, zjistil, co se děje, pak odběhl do světnice a štěkal, až upo-

zornil, že Anička je vzhůru, a hned zase běžel ke kočárku.

Jednou jsme zaslechli hlasitý Lumpíkův štěkot a ještě hlasitější dětský pláč. Vyběhli jsme polekaně ven a zahlédli: malý Jiřík se nepozorovaně zatoulal ke žlabu, jímž tekla prude voda na vodní kolo. Když se začal rukama ve vodě čvachtat, Lumpík z obavy, aby snad do žlabu nepadl, začal prudce štekat a když to nemohlo, chytil opatrně svými zuby Jiřího za kalhotky a táhl ho od žlabu pryč. Proto ten velký pláč a nářek. Podobných ochranných opatření a zásahů vykonal Lumpík více, zvláště vůči neteří Jarčí,

kteří také na Kopani vyrůstala.

V době, když jsem byl v Jičíně na studích, provdala se sestra Ančí na Bratřikov. V prvních dobách jsme ji na novém místě dosti často navštěvovali, jednou ten, podruhé jiný, ale vždy se k nám připojil Lumpík. Když jsme mu řekli, že jdeme na Bratřikov, zavrtěl oháňkou, zaštěkal a už byl z kuchyně venku. Pak pobíhal kolem nás, ale nikdy se nezatoulal, ani vyplášený zajíc ho k pronásledování nezlákal a vždy se zase s námi vrátil.

Jednou jsme byli všichni mimo dům a maminka potřebovala Ančí na Bratřikov něco důležitého vzkázat. Odejít z domu nemohla. Tu se jí kolem sukni ořel Lumpík, jako by četl maminkinu starost ve tváři, a přihnásl se k pomoci.

„Lumpíčku, zajdeš na Bratřikov?“ zeptala se ho. Ten jenom poskočil a zavrtěl oháňkou. Maminka rychle napsala sdělení na kousek papíru, smotala do ruličky, přivázala ji motouzem Lumpíkovi k obojku a pěkně ho pohladila. Pak ho doprovodila ke stodole, ukázala mu k Bratřikovu a to už Lumpík vyběhl přes potok podlé Vobeckého splávkou a po lukách pelášil k Bratřikovu. Za několik minut byl s odpovědí v ruličce na krku zpět. Samozřejmě, že si nevyšloužil jen pěkně pohazení, ale také pěkný kousek cukru „od cesty“, jak se tehdy říkávalo.

Takových cest pak vykonal ještě mnoho. Lumpík na Kopani dosloužil a také „na výminku“ zemřel. (Výminek se říkalo menšímu domu, kde žili prarodiče poté, co předali statek nebo dům svým dospělým dětem, zpravidla blízko statku nebo domu dospělých dětí.) Měl jsem ho velice rád a on mě také. Přišla však i jeho doba skonu. Byl jsem tehdy už na Moravě a psal jsem jednou domů, že v určitý den přijedu. Lumpík už po několika dny ležel v síni na vystlané ošátce a jen velmi málo reagoval na pozornost našich. V oznámený den mého příjezdu několikrát se vyvlkl ven ke stodole, díval se k Rovínce, smutně slabě zaštěkal a zase se vrátil na ošátku. Navěčer tohož dne dodýchal. Já jsem z určitých důvodů mohl přijet až o dva dny později. Zpráva o Lumpíkově skonu mne velice zarmoutila. Maminka mně pak zavýřila: „Měl jsi přijet tehdy, jak jsi napsal. Ten pes snad na tebe čekal a do poslední chvíle svého života ti chodil naproti.“ Odpust', Lumpíku, odpust', opravdu lituji!...

Kamil Hnídek
(Vzpomínky na Kopani)

Nakreslil: Ferda Kvaččík

Pohádka o hvězdících

Jeden starý muž se kdysi vydal na večerní procházku po mořském břehu. Slunce už zapadalo a teplý vzduch voněl odcházejícím létem. Byl odliv. Moře ustoupilo z pobřežních mělčin a odhalilo místa, která ještě před pár okamžiky byla jeho dnem. Až kamsi za obzor se podél břehu táhl široký pruh mokrého písku, zbrázděný stružkami odplývající slané vody. Čilé ryby odplavaly, ale na suchu uvázlo bezpočet velkých hvězdic; pláž jimi byla poseta, kam až jen oko dohlédlo. Vtom si stařec všiml

chlapce, který krácel po břehu, a sbíraje hvězdice z písku, vracel je zpátky do moře. „Proč to děláš?“ zeptal se ho. „Příliv bude až ráno,“ odvětil chlapec. „Hvězdice by uschly.“ „Jen se podívej, kolik jich tu je,“ mávl starý muž rukou směrem k obzoru. „Ani kdybys sbíral celou noc, nezachrániš je. Myslíš, že to, co děláš, má nějakou cenu?“ Chlapec zamysleně pohlédl na hvězdičky, kterou právě držel v ruce. „Myslím, že zrovna pro tuhle ano,“ řekl.

(Příběh volně přepsaný podle vyprávění J. D. Bauma; vydala nadace Klíče k výstavě Vita humana 1996)

Férově za lepší svět

V dnešní době se stále více lidí zajímá o kvalitu a původ toho, co jí, a dává přednost výrobkům, u kterých mají jistotu, odkud pocházejí a za jakých podmínek byly vyrobeny. Do tohoto současného trendu dobře zapadá fair trade.

Již jsme v Českém zápase hovořili o obchodu založeném na etických principech, do něhož se zapojuje stále více drobných pěstitelů z rozvojových zemí. Zmiňovali jsme, že mezi základní principy patří mj. šetrnost k životnímu prostředí a vyplácení sociálního příplatku, o jehož využití rozhodují výrobci sami, a že farmáři a řemeslníci dostávají za práci takovou výkupní cenu, která pokryje náklady a zaručí slušný život. Na jaře se v rámci Týdne pro fair trade konala tisková konference, které se účastnil kromě organizátorů – Fairtrade a Ekumenické akademie i Fortin Bley, pěstitel kakaa z Pobřeží slonoviny. Následující řádky jsou o tom, co znamená náš zájem o zmíněné produkty pro lidi, jako je pan Bley, i jak se tomuto způsobu obchodu u nás v poslední době dařilo...

Nejprodávanějším produktem je stále káva, trojici „top“ produktů doplňují věci z bavlny a čaj; postupně se prosazují i banány a kosmetika. Maloobchodní obrat se oproti minulým rokům rapidně zvýšil, čeští zákazníci loni utratili za výrobky se známkou fair trade 203 milionů korun. Dle výzkumu zná tuto známku již 26 % spotřebitelů a polovina Čechů se setkala s tímto pojmem obecně. Podstatné je, že výrobky jsou stále dostupnější, dostaneme je ve většině maloobchodních a kavárenských řetězců. A přestože logo fair trade není známkou certifikující kvalitu, patří tyto produkty, jejichž velké procento je bio (přísně kontrolo-

vaná agrochemie, řada látek zcela vyloučena), k těm kvalitnějším. Důležité také je, že nenakupují pouze jednotlivci, mezi první držitele titulu Místní podporovatel

*Na tiskové konferenci.
Autor fotografie: David Kumermann*

fair trade patří Nemocnice TGM Hodonín, známe i první tři fairtradová města: Hodonín, Mladá Boleslav a Třebíč; titul získaly i fakulty, škola, církevní sbory a jedno církevní zařízení.

Autor fotografie: Éric St-Pierre

Více než 2 miliony korun bylo loni u nás vyplaceno za prodej certifikované kávy na sociální příplatek. „Sociální příplatek je pro naše pěstitelé jako příliv kyslíku. Díky němu můžeme zlepšovat životní prostředí, stavět školy pro naše děti, zajišťovat jim přístup k pitné vodě, zřizovat kliniky nebo porodnice,“ říká F. Bley, který je také předsedou organizace, která sdružuje fairtradové pěstitelé kakaa. „Pěstování kakaových bobů je smyslem našeho života, který jsme zdědili od našich předků. Je pro nás důležité, abyste vy, spotřebitelé, věděli, že v každé tabulce f. čokolády se skrývá naděje na zlepšení kvality našich životů ... Díky certifikaci dnes máme partnery, kteří chtějí spolupracovat...“ Uvedl také skutečnost, že „novináře a spotřebitele hodně zajímá problematika dětské práce – nikoli však farmáře“ a že je třeba vědět, že „chudé vesnické komunity nechápou, proč bychom měli dětem bránit pracovat na polích.“ Tyto komunity se lidé jako on snaží evidovat a situaci řešit - třeba zlepšováním postavení ženy, která zde sice tvrdě pracuje, ale nesmí vlastnit půdu a když je čas úrody, peníze dostává muž.

Dostanou-li se peníze do rukou ženy, budou hospodárněji využity, také ve prospěch dětí. Dalším dobrým nápadem, který pan Bley zmínil, je nesporně využití solární energie v těchto horkých zemích stále zalitých sluncem. „*Země nás nezklame, země je štědrá.*“

Důvodem, proč zlepšovat podmínky, je i skutečnost, že mladí lidé hromadně odcházejí a je třeba je podpořit, aby se ke své zemi a rodinné tradici vrátili.

redakce

Temná stránka čokolády

Nejoblíbenější z cukrovinek Evropané a Američané průměrně ročně spotřebují přes 5 kg na osobu, přičemž pěstování kakaovníků představuje náročnou manuální práci, většinou drobných farmářů z Pobřeží slonoviny a Ghany. Lusky se postupně sklízí, boby procházejí fermentací, sušením, čištěním a balením, posléze putují k překupníkům, od nich k vývozcům a nezpracované kakao se přepravuje na Sever, kde se teprve boby praží, drtí a melou. Málo lidí si uvědomuje, že na trhu s kakaem a čokoládovými cukrovinkami existuje jen několik „velkých hráčů“: obchodu dominují čtyři obří zpracovatelské firmy a jejich silný podíl má rozhodující vliv na ceny vyplácené zemědělcům.

Jinými slovy, miliony drobných pěstitelů stojí proti nadnárodním společnostem - výrobcům cukrovinek, zpracovatelům kakaa a maloobchodním řetězcům - za neférových podmínek: neorganizovaní, bez přehledu o cenách na světových trzích. Zisky těchto společností překotně rostou a naopak výkupní cena bobů se snížila na polovinu. Negativní roli hraje i proměnlivost zapříčiněná výkyvy objemů úrody z důvodu sucha, škůdců, ale i politických nepokojů. Zatímco obchodníci nestálost cen snadno vyřeší uskladněním bobů do doby, kdy jsou ceny opět příznivé - pro farmáře je to likvidační. Kvůli nuzným podmínkám a nedostatku vhodných prostor musí úrodu prodat okamžitě - i pod cenou. Chatrné příjmy pak řeší nejen využíváním dětské práce, ale třeba i obděláváním stále více půdy, kácením pralesů. Dochází k vážným ekologickým problémům, vyčerpání zeminy a kontaminaci pesticidy a hnojiv; nehospodaří se udržitelně a chybí větší škála plodin...

Co říci na závěr? Právě zmíněné nadnárodní společnosti mohou významně životy těchto chudáků zlepšit - samozřejmě společně s námi spotřebiteli. Dobrá zpráva je, že k tomu již dochází - přispěla k tomu i kampaň Za férovou čokoládu - a jestli si zítra místo běžné cukrovinky zakoupíte výrobek s výše uvedeným označením, přispějete i vy. Díky. red

Každou druhou sobotu v květnu se slaví Světový den pro fair trade, jehož vrcholem je happening Férová snídaně. O tom, kde se ve vašem městě příští rok bude konat, najdete informace na www.ferovasnidane.cz.

Křivá polévka

Začátkem září se na piazzetě Národního divadla konal happening iniciativy „ZACHRAŇ JÍDLO“ s příznačným názvem „Křivá polévka“. V rámci této akce se skupina aktivistů rozhodla uvařit polévku pro dva tisíce lidí z „křivé zeleniny“, kterou kvůli estetickým parametrům obchodní řetězce nepřijímají, a proto by byla vyhozena nebo znovu zaoarána do pole. Celý happening byl jakýmsi vyústěním projektu paběrkování, při kterém během celého léta dobrovolníci vyjížděli na pole a sbírali „přebytečnou“ či neestetickou zeleninu, již následně předávali potravinové bance. Tyto produkty pak putovaly do více než třiceti organizací po celé Praze. Iniciativa „Zachraň jídlo“ se akcí snažila informovat širší veřejnost o problematice dlouhodobého plýtvání potravinami. Chtěla také názorně ukázat, že „křivá“ zelenina není o nic méně hodnotná než klasická „rovná“ ze supermarketů a i z ní lze uvařit výborné plnohodnotné jídlo.

Návštěvníci happeningu si mohli vybrat ze tří druhů polévek, a to z české bramboračky, italské mine-

strone a indické kořeněné polévky. Zároveň se na místě konal bohatý doprovodný program, během kterého si hosté mohli připravit v rámci workshopu čerstvé pesto z mrkvových natí, zúčastnit se výroby jablечného moštu, poslechnout si hudbu nebo vyslechnout řadu zajímavých hostů, kteří na akci vystoupili; v neposlední řadě si také každý mohl odnést balíček křivé zeleniny domů.

Josefina Hudcová

Dnes pet lahev - zítra tričko

Věděli jste, že plastová lahev potřebuje asi 400 let k tomu, aby se v přírodě sama rozložila? Naštěstí lidský mozek vynalezl i kromě způsobu výroby polyethylentereftalátu také způsob, jak tyto již na poslech hroznivé látky znovu využít, a naštěstí také přibývá jednotlivců i firem, které tento model podporují - jedni, aby šetřili přírodu, druzí z ekonomických důvodů. Popptávka po PET lahvích a plastech obecně rok od roku roste a na poli recyklace jsou žádaným artiklem.

Kromě nových lahví tak vznikají vlákna využitelná v textiliích (trička apod.), k výrobě bot či kobereců, jako výplně do spacích pytlů a zimních bund (na jednu fleecovou bundu se prý spotřebuje materiál z přibližně 25 PET lahví). Bohužel, tohoto využití se chytly především firmy čínské, a tak přistupuje onen negativní dopad v podobě velké dopravní vzdálenosti a zdejších neetických pracovních podmínek... Sympatičtěji již působí firmy - včetně našich českých - specializující se na výrobu střešní krytiny, dlaždic, inte-

riérů do aut či šperků... to vše z plastu. A když už jsme u recyklace, je třeba zmínit i sklo, z něhož lze na rozdíl od papíru a dalších obalů (kvalitní papír lze recyklovat maximálně sedmkrát, poté jsou papírové řetězce příliš krátké pro další využití) recyklovat téměř donekonečna - abychom se s ním pak setkali v podobě nápojových lahví, skleněných váz či dekorací... a domů. Ano, přesně tak, skleněné lahve jako stavebního materiálu se využívaly již před sto lety!

Chrám milionu lahví

Zcela mimořádného dojmu dosáhli stavitelé buddhistického chrámu v Thajsku, kteří použili přibližně 1,5 milionu skleněných lahví. Počátky stavby se datují do roku 1984, kdy začali mniši používat lahve k dekoracím účelům. Návštěvníkům se jejich díla líbila natolik, že začali mnišům přinášet další a další prázdné lahve, až jich bylo dost na celý chrám. Během stavby zužitkovali i víčka, která se stala součástí nástěnných dekorací. **red**

To nejsou zelení, to je křesťanské!

Papež František řekl: „Když slyšíme, že se lidé setkávají, aby přemýšleli o tom, jak se starat o stvoření, můžeme říci: „To jsou zelení.“ Ale nikoli. To nejsou zelení. To je křesťanské! Je to naše odpo-

věď na první Boží stvoření. Je to naše odpovědnost. Křesťan, který nepečuje o stvoření a neumožňuje mu růst, je křesťanem, kterého nezajímá Boží dílo, ona práce, kterou Bůh koná z lásky k nám. První odpovědí na první stvoření je opatrovat stvoření, umožňovat mu růst.“

Laudato si

Encyklika papeže Františka **LAUDATO SI** (*Bud' pochválen*) v symbolické zelené barvě se zabývá ekologií – problémy životního prostředí ale i problémy v soužití lidí. Knihovnická katalogizace ji řadí do kategorií např. „ekologická krize – 21. století“, „sociální ekologie“, ale také „nové paradigma – křesťanské pojetí – 21. století“. **Je určena všem lidem** dobré vůle. Získat ji můžete v českém překladu za 89 Kč v nakladatelství Paulinky, k dispozici je rovněž v elektronické podobě na stránkách www.paulinky.cz. **red**

Chrám milionu lahví

(viz článek na protější straně)

Z encykliky:

222. Křesťanská spiritualita nabízí alternativní pojmání kvality života a povzbuzuje k prorockému a kontemplativnímu životnímu stylu, schopnému hluboce se radovat a nebýt posedlí konzumem. Důležité je přijmout starodávné ponaučení vyskytující se v různých náboženských tradicích a také v Bibli. Jde o přesvědčení, že „méně je více“.

Neustálé hromadění možností konzumace rozptyluje srdce a brání v docenování každé věci a každé chvíle. Stanout naopak v přítomnosti každé a jakkoli nepatrné reality nám naproti tomu otevírá mnohem více možností chápat a osobně se realizovat. Křesťanská spiritualita navrhuje růst ve střídmosti a schopnost těšit se málem. Je návratem k jednoduchosti a umožňuje nám pozastavovat se a vychutnávat nepatrné věci, děkovat za možnosti, které nám skýtá život bez lpění na tom, co máme, a bez smutku nad tím, co nemáme. Je proto třeba unikat dynamice nadvlády a pouhé akumulaci potěšení.

223. Střídmost žitá svobodně a vědomě je osvobozující. Není méně živá, není méně intenzivní, ale zcela naopak. Více vychutnávají a lépe prožívají každý okamžik ti, kdo se přestanou všude a vždycky pít po něčem, co nemají, avšak cení si každého člověka a každé věci, učí se důvěrně se seznamovat s těmi nejjednoduššími skutečnostmi a dovedou se jimi těšit. Takto dokáží omezovat neuspokojené potřeby a umenšovat únavu a úzkost. Je možné potřebovat málo a žít hodně, zejména jsme-li schopni dávat prostor jiným potěšením a nacházet uspokojení v bratrských setkáních, ve službě, využitkováním vlastních charismat, v hudbě a umění, v kontaktu s přírodou, v modlitbě. Štěstí vyžaduje umění omezovat určité potřeby, které nás otupují, a zůstat tak přístupným rozmanitým možnostem, které život nabízí.

...

226. Mluvíme o postoji srdce, které všechno prožívá s klidnou pozorností, dovede plně před někým stanout, aniž by přemýšlelo o tom, co bude pak, odevzdává se každé chvíli jako božskému daru, který je třeba žít v plnosti. Ježíš nás učil tomuto postoji, když vybízel, abychom hleděli na polní lilie a nebeské ptactvo anebo když „pohlédl s láskou“ (Mk 10,21) na hledajícího člověka. On jistě dovedl být plně přítomen u každého člověka a každého tvora, a tak nám ukázal cestu k překonání chorobné úzkosti, která nás činí povrchními, agresivními a bezuzdnými konzumenty.

227. Výrazem tohoto postoje je zastavení a poděkování Bohu před jídlem a po jídle. Navrhují věřícím, aby obnovili tento cenný zvyk a hluboce jej prožívali. Tato chvíle dobrořečení, byť velmi krátká, nám připomíná naši životní závislost na Bohu, upevňuje v nás smysl pro vděčnost za dary stvoření, je projevem vděčnosti těm, kdo svojí prací tato dobra poskytují, a posiluje solidaritu s těmi nejpotřebnějšími.

Ranní

*Svit rozletá se v luka, role, háje,
proud vybleskuje prchající m'hou,
jak v zámku osvětleném lampou báje,
kdes v dáli okna rudým zlatem žhou,
to slunka odleskem, jež zvolna vstává,
jas, oheň, krása, blaho, rozkoš, sláva -
kloním, zářivé, líc před tebou!*

*Jak tebou všechno plesně vstává k žití,
jak radostí kraj září daleký
a rosa slastná, již se květy třpytí,
i v moje oči stoupá bezděky;*

*ba usmívat se zdají ve tvém lesku
i vrásky báby, jež mou kříží stezku
a zdraví: „Pochválen!“ „Až na věky!“*

*Bud' pochválen! - My chválíme Jej oba:
ta žena, která belhá k chrámku tam,
kde jí Ho zjeví oltářová zdoza,
květ zlatem vetkaný a svící plam,
jak ten, kdo Jeho velebě se koří
v luk středu zelených, kde pouze hoří
ve květu živém rosy drahokam.*

*(Svatopluk Čech, úryvek z básně,
sbírka Modlitby k Neznámému, 1896)*

Autor kresby : Frits Ahlefeldt

Ekumenická akademie

Ekumenická akademie vznikla jako občanské sdružení (dnes spolek) v r. 1996. Mezi zakládající členy patří naše Církev československá husitská a kromě dalších několika církví a křesťanských organizací i ze zahraničí jsou v ní také individuální členové s nejrůznějšími zázemím. Nabízí vzdělávací a diskusní programy, vydává publikace, zapojuje se do kampaní a účastní se na práci řady národních i mezinárodních organizací a sítí.

V současné době se tematicky zaměřuje na otázky spravedlnosti v globálním i lokálním měřítku, na podporu sociálních, ekonomických a kulturních práv a na hledání ekologické udržitelnosti. Jedním z projektů je i zapojování měst, škol a církví do podpory fair trade. EA se podílí i na praktických projektech spojených se spravedlivým obchodováním: Provozuje v Praze vlastní obchod (Sokolovská 29) a iniciovala vznik družstevní a sociální pražírny kávy se značkou Fair & Bio. EA hledá příležitosti ke spolupráci a oslovení zájemců o uvedená témata a také nabízí uplatnění pro dobrovolníky či stážisty. Jiří Silný

Také naše zodpovědnost

V loňském roce jsem měl tu čest reprezentovat CČSH na 10. valném shromáždění Evropské křesťanské ekologické sítě (ECEN), které se konalo v maďarském Balatonszárszó.

Byl jsem příjemně překvapen množstvím mladých lidí, mezi nimiž bylo i několik mých přátel z EYCE, které jsem poznal během kampaně za ekologickou spravedlnost. Početné zastoupení naší věkové skupiny se setkalo s radostným přijetím mezi organizátory akce a staršími účastníky, neboť, jak často poznamenávali, řešit problém změny klimatu bude převážně posláním naší generace. Valné shromáždění bylo zahájeno ekumenickou

bohoslužbou v překrásném „eko-kostelíku“ s výhledem do okolní zeleně v nedalekém Balatonboglár. Bohoslužba zároveň uzavřela oslavy stvoření, které se rozšiřují zejména v církvích hlásících se k odkazu evropské reformace, kde tvoří významnou křesťanskou alternativu oslav Dne Země.

Celkově jsem nabyl dojmu, že obzvláště církve v Německu, Rakousku, Maďarsku a Velké Británii jsou v péči o stvoření podstatně napřed. Během jednání jsme se seznámili se současným stavem vědeckého poznání globální změny klimatu a možnými řešeními současné situace. Diskutovali jsme o tom, jak bychom měli my, křesťané, reagovat, co můžeme ovlivnit. Ve vědecké komunitě dnes již panuje shoda na faktu, že je velmi pravděpodobné, že dominantní vliv na změnu klimatu od poloviny 20. stol. má lidská činnost.

Církve by proto měly uplatnit svůj vliv ve společnosti a jít příkladem třeba šetřením energiemi a zdroji obecně, podporou obnovitelných zdrojů, důsledným tříděním odpadu atd. Nejde přeci „jen“ o naše životní prostředí. Je to i otázka vztahu k obyvatelům třetího světa, kteří jsou změnou klimatu nejvíce postiženi.

Jednou z možností, jak můžeme pomoci, je rozvíjet lokální hospodářství. V Maďarsku **církve například pořádají vlastní farmářské trhy** a rozvíjejí také zajímavý projekt zaměřený na **záchranu místních odrůd ovocných stromů, které vysazují na svých farních zahradách.** Pokud se i my ve sborech zaměříme na podporu lokální produkce, pomůžeme omezit zbytečné exhalace znečišťující vzduch, který všichni dýcháme. Podle profesora Michaela Northcotta **může 20 % spotřebitelů změnit svět. Na světě žijí přibližně dvě miliardy křesťanů, takže to je v našich silách.**

Již dnes je však jasné, že Evropa musí sehrát vůdčí úlohu v boji proti změně klimatu, která přináší chudobu a ohrožuje životní podmínky mnoha set milionů lidí na celém světě. Na evropských křesťanských církvích a společenstvích tedy spočívá zásadní díl odpovědnosti.

Ondřej Bezděk

Láska ke všemu stvoření

Stále aktuální odkaz Františka z Assisi si připomeneme v pátek 23. října od 19 hodin v pražském dejvickém sboru (Wuchterlova 5, v Komenského sále). Srdečně zveme. Program: erudovaná přednáška, bohatý obrazový materiál, duchovní úvaha „*! obyčejní vrabci jsou součástí Božího stvoření*“, dobová hudba + písně tvorstva, pohoštění.

O Františkovi je tradováno, že kázal nejen lidem, ale všemu Stvoření. S radostí a láskou hovořil k ptákům, k rybám a jiným zvířatům, mluvil ke květinám, k potůčkům, k polím a lesům, k zemi, ohni i vzduchu. Povzbuzoval je k chvále a lásce k Bohu Stvořiteli. Živé tvory nazýval svými bratry a sestrami... U jedné vesnice vystoupil na vyvýšené místo, aby hlásal Boží slovo. Všichni kolem zmlkli, jen vlaštovky, které tu hnízdily, hlasitě štěbetaly. František se k nim obrátil: „Moje sestry vlaštovky, přišel čas, abych promluvil já, protože vy jste toho napovídaly už dost. Slyšte slovo Páně a buďte zticha a v klidu.“ Ptáčci se utišili a až do konce kázání byli klidní a nepoletovali.

Obrázek:

Bronzová socha Františka z Assisi v italském městě Treviso

Veletrh památek 2015

Ve dnech 22. a 23. října proběhne v Praze-Holešovicích Veletrh památek. ČČSH představí významné kostely a sbory, které má ve vlastnictví nebo správě - od staveb raně gotických až po současnost. Zvláštní zřetel bude věnován meziválečné architektuře. Součástí expozice bude výběr návrhů neuskutečněných staveb (např. Františka Bílka). Budou uvedeny i kostely přenesené z Podkarpatské Rusi do Blanska a Dobříkova, sbory - kostely upravené z původních synagog (Milevsko, Lipník nad Bečvou) i bývalé luterské kostely. Další část výstavy bude věnována rekonstruovanému rodnému domu M. J. Husa v Husinci.

Expozici ČČSH najdete na stánku č. 145. Doprovodný program ČČSH: 22. 10. od 14 h Křížníkův pavilon - prezentace s tématem „Obnova rodného domu Jana Husa v Husinci, otevření nové expozice“ . red

Bohoslužba vděčnosti za stvoření

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na „Bohoslužbu vděčnosti za stvoření“. 13. října v 18 h ve sboru Církve bratrské v Praze 1, Soukenická 15. Kázat bude Jiří Nečas, presbyter Českobratrské církve evangelické, zpěvem poslouží pěvecký sbor Scandula. Po bohoslužbě (od 19 h) bude následovat beseda s ředitelkou Ekologické sekce L. Svobodovou o encyklice papeže Františka Laudato si. JNe

Arteterapie

NO Holešovice pořádá prožitkový seminář osobnostního rozvoje s prvky arteterapie, relaxačních a meditačních technik. Seminář je určen pro ty, kteří se chtějí poznávat zevnitř, svou duchovní krásu, svou kreativitu, své úžasné svobodné vnitřní dítě, svou jedinečnost. Přínosem může být pro pomáhající profese, ale i pro všechny, kteří se chtějí zastavit a zapomenout na stres. Těší se na vás Simona Žižková-Procházková. (Nezáleží na tom, zda si myslíte, že neumíte kreslit či malovat!) Přihlášky na: sim6@seznam.cz. Scházíme se v Sainerově sále, mezanin, Farského 3, Praha 7. MM

Pozvánka do Čelákovic

Rada starších připravuje na neděli 18. října slavnostní odpoledne k zakončení letošního jubilejního roku M. Jana Husa. Program bude zahájen v 15,30 h u Husova kamene ve farní zahradě slavnostním vysazením památného stromu - okrasné jabloně. Na výsadbě se podílí Okrašlovací spolek čelákovický a spolek Sážíme stromy. Jabloň věnuje a vysadí arborista Ing. Lukáš Adámek. Za ČČSH se zúčastní emeritní patriarcha Josef Špak a členové rady starších spolu s farářkou. Program bude pokračovat v Husově sboru, kde bude od 16 hodin uveden původní český muzikál Kazatel, jehož autorem je Z. Plech, sólista Národního divadla v Praze. RS

Husovi následovníci v dějinách ČČSH

ČČSH vás srdečně zve na přednáškový cyklus na téma „Husovi následovníci v dějinách Církve československé husitské“. Při našich setkáních se slovem i obrazem seznámíme s věřícími ČČSH, kteří svým životem zaplatili za věrnost víře, poctivost charakteru, a tak se stali dalšími ze svědků víry a zastánci Boží pravdy. V polovině září proběhla přednáška o Josefu Kosinkovi (1911 - 1974), 15. 10. čeká posluchače přednáška o Jaroslavu Bendlovi (1913 - 1943). Vždy od 17 h, Sbor Alberta Schweitzera (U Michelského mlýna 27, Praha 4-Michle). Přednášet bude Martin Jindra. EM

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@cesh.cz

Tisk: Grafotechna. Distribuce a reklamace: A.L.L. production s. r. o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9, tel. 234 092 866, e-mail: martina.machackova@predplatne.cz.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

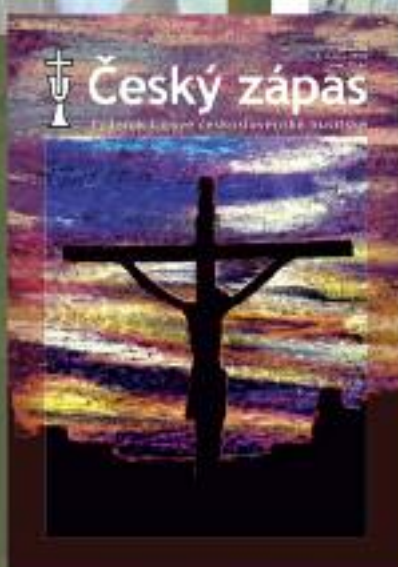
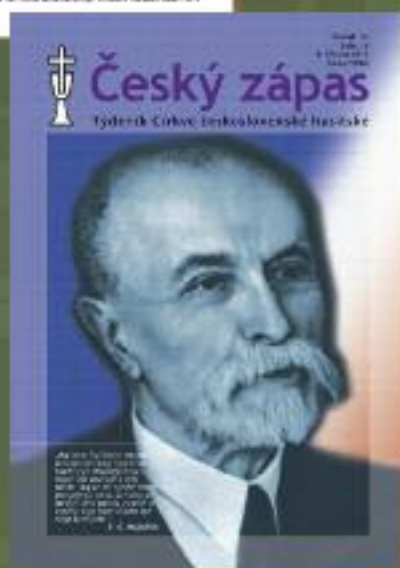
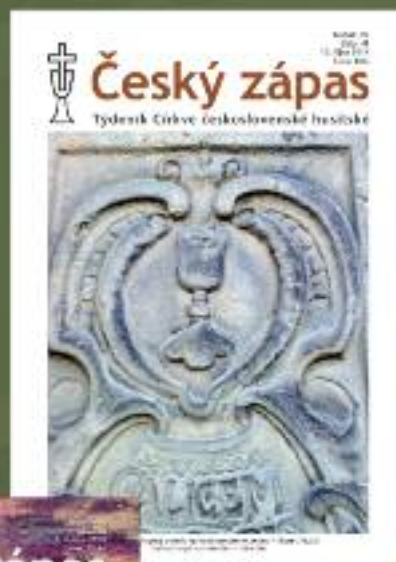
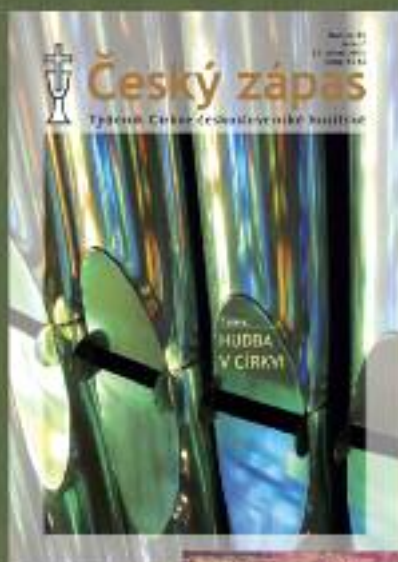
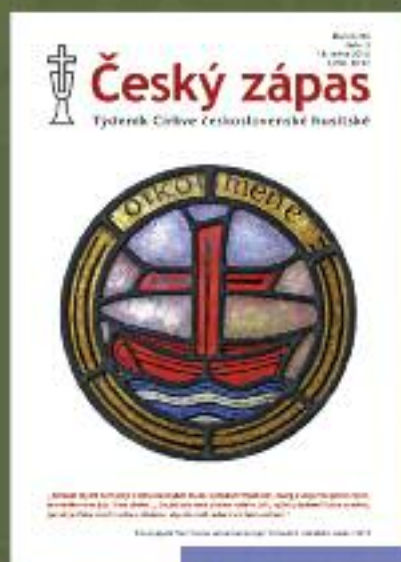
Předplatné: František Brynych, tel.: 220 398 117,

e-mail: frantisek.brynych@cesh.cz

Líbilo se vám toto číslo Českého zápasu?

Zaujaly vás články našich autorů?

Můžete se stát pravidelnými čtenáři.

95. ročník

Objednejte si Český zápas (i jako dárek pro vaše bližní)

Týdeník Český zápas můžete (vč. starších čísel) objednat na e-mailu frantisek.brynych@ccsh.cz, tel.: 220 398 117.

Český zápas vychází každý týden v novinovém formátu.
Jednou za měsíc dostanete tematicky zaměřené celobarevné číslo.

Volně předložená stránka
„Český zápas“